SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1444

av Lars Isacsson (S)

Borgensavgifter som tar hänsyn till allmännyttans samhällsansvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över reglerna för borgensavgifter och finansiering av allmännyttiga bostadsföretag i syfte att möjliggöra lägre finansieringskostnader för deras bostadsförsörjningsansvar och sociala uppdrag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Allmännyttan är ett av kommunernas viktigaste verktyg för att människor ska ha någonstans att bo. Bostadsföretagen tar ansvar för bostadsförsörjning, underhåll och utveckling av bostadsområden. Det ansvaret behöver också märkas i deras ekonomiska förutsättningar.

Kommunal borgen kan ge ett allmännyttigt bostadsföretag lägre ränta på sina lån, exempelvis genom Kommuninvest. För att finansieringen ska vara marknadsmässig tar kommunen ut en borgensavgift. Vid kommunal vidareutlåning kan motsvarande krav hanteras genom ett marknadsmässigt räntepåslag. Därmed kan en del av finansieringsfördelen med det offentliga ägandet försvinna för bostadsföretaget.

Kommunen tar en ekonomisk risk när den går i borgen. Den risken ska hanteras ansvarsfullt. Men reglerna behöver också ta hänsyn till att allmännyttan har ett samhällsuppdrag som sträcker sig utöver avkastningen i ett enskilt projekt.

I bostadsområden med stora sociala utmaningar kan allmännyttan behöva göra långsiktiga insatser för trygghet, boendemiljö och fungerande bostadsförsörjning. På orter där privata investeringar uteblir behöver kommunen ändå kunna möta människors bostadsbehov. I delar av Dalarna kan det också handla om att anpassa bostadsbeståndet till förändrad efterfrågan, inklusive nödvändiga rivningar när andra alternativ inte är rimliga.

Borgensavgiften är en intäkt för kommunen men en kostnad för bostadsföretaget. Höga finansieringskostnader minskar bolagets utrymme för underhåll och sociala insatser och kan öka trycket på hyrorna. Samhällsnyttan av allmännyttans arbete behöver därför få större betydelse när finansieringsvillkoren utformas.

Regeringen bör se över reglerna för borgensavgifter och finansiering av allmännyttan. Målet bör vara att kommunerna får större möjligheter att ge sina bostadsföretag förmånliga finansieringsvillkor för tydligt definierade samhällsuppdrag. Översynen behöver omfatta både svensk lagstiftning och möjligheterna inom EU:s statsstödsregler.

Förändringarna ska förenas med tydliga uppdrag, öppen redovisning och kontroll av att de ekonomiska fördelarna kommer bostadsförsörjningen och hyresgästerna till del. Allmännyttan ska fortsatt vara till för breda grupper och bidra till bostadsområden där människor med olika förutsättningar kan leva tillsammans.

Kommunerna behöver en allmännytta som har kraft att ta ansvar där behoven är stora. Finansieringsreglerna ska ge bättre förutsättningar för det arbetet.

Lars Isacsson (S)